

۱ قافیه کدام ابیات، ندریست است؟

- (الف) جان بی‌علم بی‌نوا باشد / مرغ بی‌برگ بی‌نوا باشد
(ب) که خواهد شد بگویند ای رفیقان / رفیق بی‌کسان یار غریبان
(ج) چون پری ز آدمی برید مرا / سوی ویرانه‌ای کشید مرا
(د) مرد و زن چون یک شود آن یک تویی / چون که یک‌ها محو شد آنک تویی

۴ ب و ج

۳ الف و د

۲ ج و د

۱ الف و ب

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۲

کدام ابیات به‌ترتیب، می‌توانند با واژه «گریبان و رهگذر» هم‌قافیه شوند؟

- (الف) با یکی دست در کمر کرده / وان دگر را نهان نظر کرده
(ب) صورت هر دو کون پرتو اوست / گرچه این هر دو پرتو آن روست
(ج) هر که با آن نگار جان بدهد / جای جان عمر جاودان بدهد
(د) فارغ از یاد او زمانی نی / در غم سودی و زیانی نی
(ه) به دنیا از تف هجران نسوزد / به عقبی ز آتش نیران نسوزد
(و) طلب تا محرم اسرار کردی / به آن مطلوب یار غار کردی

۴ ب، ج، د - الف، و

۳ ب، د، ه - و

۲ ج، ه - الف

۱ ج، د - الف، و

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۳

از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام‌یک از قسمت‌های مشخص شده ندریست است؟

«موضوع قابل توجه در شعر نیمه دوم قرن ششم، علاقه‌مندی شاعران به سرودن

۱

غزل‌های لطیف و زیباست. نظامی و هم‌سبکان او در آوردن مضامین دقیق در غزل

۲

بسیار کوشیدند. تحولی که سنایی و انوری در غزل ایجاد کردند، باعث شد که در

۳

قرن هفتم، شاعران بزرگی در غزل ظهور کنند.»

۴

۴ ۴

۳ ۳

۲ ۲

۱ ۱

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۴ کدام مورد، بیانگر ویژگی‌های «فکری و ادبی» سده‌های پنجم و ششم است؟

- ۱ کاهش سادگی و روانی کلام - ورود اصطلاحات عرفانی
۲ رواج مفاخره، شکایت و انتقاد اجتماعی - فراوانی ترکیبات نو
۳ رواج داستان‌سرایی و منظومه‌های داستانی - رواج هجو در شعر
۴ فراوانی وعظ و اندرز در شعر - فاصله گرفتن غزل از عشق زمینی

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

کدام ابیات به ترتیب، می‌توانند با واژه «هجران و رنا» هم‌قافیه شوند؟
 الف) تو اگر عیب خود همی دانی / نه‌ای از عامه بل جهان‌بانی
 ب) عاشق ار درد خود نهان سازد / چهره زرد خود عیان سازد
 ج) هم‌ره و همنشین به هر جا اوست / همدم و هم‌نفس چو با ما اوست
 د) تو مپندار ما زبان داریم / پاره‌آتش در این دهان داریم
 هـ) گر تو را میل صحبت لیلی است / مست و دیوانه بودند اولی است

- ۱) د، الف - ج، هـ   ۲) ب، د - ج، الف   ۳) الف، ب - ج، هـ   ۴) ب، د - ج، هـ

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۳

در کدام بیت به ترتیب، «ذوقافیتین» یافت می‌شود و قافیه کدام بیت براساس قاعدهٔ ۱ آمده است؟
 الف) بزرگ دولت آن کز درش تو آبی باز / بیا بیا که به خیر آمدی کجایی باز
 ب) چو شاید گرفتن به نرمی دیار / به پیکار خون از مشامی میار
 ج) رفیقان قدر یکدیگر بدانید / چو معلوم است شرح از بر مخوانید
 د) شب نیست که چشم آرزومند تو نیست / و این جان به لب رسیده در بند تو نیست

- ۱) ج و د   ۲) ج و الف   ۳) ب و الف   ۴) ب و د

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۳

چند مورد از موارد زیر، از ویژگی‌های نثر و نظم سده‌های «پنجم و ششم» است؟
 - ورود بسیاری از اصطلاحات علمی، ادبی، دینی و سیاسی جدید از راه ترجمهٔ متون عربی
 - تأثیرپذیری برخی شاعران از ادبیات عرب و مضامین شعری آن
 - کاربرد لغات مهجور عربی و ترکی و مغولی و اصطلاحات علمی و فنی
 - تأثیر عمیق حکمت و دانش و اندیشه‌های دینی در شعر این دوره
 - به وجود آمدن شعر حکمی و اندرزی و آوردن موعظه و نصیحت در شعر پارسی

- ۱) ۱   ۲) ۲   ۳) ۳   ۴) ۴

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۳

مفهوم بیت زیر از همهٔ ابیات دریافت می‌شود؛ به‌جز:

«از اسب پیاده شو بر نطع زمین رخ نه / زیر پی پیلش بین شه‌مات شده نعمان»

- ۱) زمانه تربت لیلی کشد به دیدهٔ مجنون / سپهر دامن یوسف دَرَد به دست زلیخا
 ۲) ببین به قصر سلاطین که فاخته زده کوکو / شنو ز بام مداین که بوم برکشد آوا
 ۳) سپهر سنگ به جمشید زد چنان‌که به جامش / زمانه تیشه به فرهاد زد چنان‌که به خارا
 ۴) نه گنج ماند ز خسرو نه تخت ماند ز جمشید / نه قصر ماند ز شیرین نه طاق ماند ز کسرا

سراسری-انسانی-۱۴۰۳ اردیبهشت

به‌ترتیب، قافیه چند بیت دارای حرف الحاقی است و چند بیت ذوقافیتین است؟
 - قیامت که بازار مینو نهند / منازل به اعمال نیکو دهند
 - بداندیش خلق از حق آگاه نیست / ز غوغای خلقتش به حق راه نیست
 - بو که بر اجزای او تابد مهی / بو که در وی تاب مه یابد رهی
 - مشرف و اهل قلم بر دست راست / زانکه علم خط و ثبت آن دست راست
 - پس همی گفتند که ای ارکانیان / بی‌خبر از پاکی روحانیان

- ۱) سه - دو   ۲) سه - سه   ۳) دو - سه   ۴) دو - چهار

سراسری-انسانی-۱۴۰۳ اردیبهشت

«با شکست سامانیان خراسان ابتدا به دست سبکتگین و بعد پسرش، محمود افتاد و سلسله غزنوی در سال ۳۵۱

۲

۱

هجری در شهر غزنه تشکیل شد. غزنویان برای ماندگاری خود زبان فارسی را رواج دادند و در دربار آنان شاعرانی نظیر ناصر خسرو و عنصری به ستایش و مدیحه‌سرایی می‌پرداختند.»

۴

۳

۱ (۴)

۲ (۳)

۳ (۲)

۴ (۱)

سراسری-انسانی-۱۴۰۳ اردیبهشت

از میان زیر به ترتیب، کدام بیت «ذوقافیتین» و قافیه کدام بیت نادریست است؟

الف: چون به دستان زدن گشادی دست / عشق، هشیار و عقل گشتی مست
ب: شراب لعل می‌سازد عرق را روی گلگونش / قدح لبریز می‌گردد از لب‌های میگونش
ج: تو را این همه ایدر آراسته است / اگر شهریاری و گر خواسته است
د: از رخس خواهند جای بوسه ناهمیدگان / در حرم محراب می‌جویند این نادیدگان

۴ ج - د

۳ الف - د

۲ ج - ب

۱ الف - ب

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

کدام عبارت «فاقد» ویژگی زبانی موجود در «کلیله و دمنه» است؟

۱ ملک پیلان با جملگی چشم به آب خوردن به سوی آن چشمه رفت و آن زمین خرگوشان بود.
۲ هرگاه که دست در شاخی زند بار دیگر در سر آید و مثلاً سنگ راه در هر گام پای دام او باشد.
۳ و لابد خرگوش را از آسیب پیل زحمتی باشد و اگر پای بر سر ایشان نهد، گوش‌مال تمام یابند.
۴ از حقوق رعیب بر ملک آن است که هریک را بر مقدار مروّت و یک‌دلی به درجه‌ای رساند.

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

مفهوم کدام ابیات یکسان است؟

الف: به مصاف سرکشان در چو تو تیغ‌زن نخیزد / به سریر خسروان بر چو تو تاجور نیاید
ب: سرکشان را فکند تیغ مکافات ز پای / شعله را زود نشانند به خاکستر خویش
ج: مرد سرکش ز هنرها عاری است / پشت خم خاصیت پرباری است
د: هر که تیغ ستم کشد بیرون / فلکش هم بدان بریزد خون

۴ ب و ج

۳ الف و د

۲ الف و ب

۱ ب و د

سراسری-انسانی-۱۴۰۲ تیرماه

قافیه کدام بیت نادریست است؟

۱ ای پیک پی‌خجسته که داری نشان دوست / با ما مگو بجز سخن دل‌نشان دوست
۲ آن‌کس که ازو صبر محال است و سکونم / بگذشت، ده انگشت فرو برده به خونم
۳ چون من به نفس خویشتن این کار می‌کنم / بر فعل دیگران به چه انکار می‌کنم
۴ کنی ناخوش به ما بر زندگانی / اگر از ما دمی دوری گزینی

سراسری-انسانی-۱۴۰۲ تیرماه

کدام عبارت، «فاقد» ویژگی زبانی موجود در «کلیله و دمنه» است؟

- ۱ عابدی را پادشاهی طلب کرد، اندیشید که دارویی بخورم تا ضعیف شوم.
- ۲ اندر آن جهان اندر محل رؤیت، گروهانی که خداوند را ببینند، غایب شوند.
- ۳ پیوسته نالان بود و خواب از وی بگسست و بر نعشی خفته بر دوش همی بردند.
- ۴ اگر همگنان در تدارک این کار پشت در پشت نه ایستید، وکیل دریا را جرأت افزایش.

سراسری-انسانی-۱۴۰۲ تیرماه

همه موارد در ابیات زیر «کاملاً» یافت می‌شود؛ به جز:

- «هرکه تأمل نکند در جواب / بیشتر آید سخنش ناصواب
یا سخن آرای چو مردم به هوش / یا بنشین چون حیوانان خموش»
- ۱ قالب ابیات مثنوی و سراینده آن نظامی گنجوی در قرن ششم است.
  - ۲ قافیه براساس قاعده ۲ سروده شده است و «ب و ش» حرف روی است
  - ۳ سروده فوق ضرب‌المثل «اگر گفتن سیم باشد، خاموشی زر است» تناسب مفهومی دارد.
  - ۴ ابیات فوق با بیت «کیست در این دیرگه دیرپای / کو لمن الملک زند جز خدای؟» هموزن است.

سراسری-انسانی-دی ۱۴۰۱

در کدام بیت «ذوقافیتین» به چشم می‌خورد؟

- ۱ اگر با پدر جنگ جوید کسی / پدر بی‌گمان خشم گیرد بسی
- ۲ یکی باز را دیده بر دوخته است / یکی دیده‌ها باز و پر سوخته است
- ۳ مگر کان فرومایه زشت‌کیش / به کارش نباید خر پشت‌ریش
- ۴ یکی سر برآر از گریبان غم / به آرام دل با جوانان بچم

سراسری-انسانی-دی ۱۴۰۱

در کدام بیت قافیه درونی براساس قاعده ۱ و تبصره قافیه سروده شده است؟

- ۱ تا عشق و رندی است کیشم یکسان بود نوش و نیشم / من دشمن جان خویشم گر او بود دشمن من
- ۲ تا در دلم جا گرفتی در سینه مأوا گرفتی / بوی گل و سوسن آید از چاک پیرامن من
- ۳ من کیستم بینوایی با درد غم آشنایی / هر لحظه گردد بلایی چون سایه پیرهن من
- ۴ بنشین چو گل در کنارم تا بشکفد گل ز خارم / ای روی تو لاله‌زارم وی موی تو سوسن من

سراسری-انسانی-دی ۱۴۰۱

«قاعده و تبصره قافیه» در کدام ابیات یکسان است؟

- الف - تا با تو آرمیده‌ام از خود رمیده‌ام / منت خدای را که چه خوش آرمیده‌ام
ب- از بس عرق شرم نشسته است به رویم / محروم ز نظاره آن روی نکویم
ج- بوی رحمان از یمن آمد دل و جان تازه شد / دل چه و جان چه جهان از بوی رحمان تازه شد
د- چندان به سر کوی خرابات خرابم / کاسوده ز اندیشه فردای حسابم

۴ ج - د

۳ ب - د

۲ الف - د

۱ الف - ج

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

- ۱ چار دیوار قفس عشرت‌سرای ما بس است / شهربند دام باغ دلگشای ما بس است
 ۲ چه پروا از عتاب و ناز عشاق بلاجو را / که عاشق مدّ احسان می‌شمارد چین ابرو را
 ۳ گفتا برون شدی به تماشای ماه نو / از ماه ابروان منت شرم باد رو
 ۴ همه شب راه دلم بر خم گیسوی تو بود / آه از این راه که باریک‌تر از موی تو بود

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

کدام گروه، «همگی» شاعران نیمهٔ دوم قرن پنجم و قرن ششم‌اند؟

- ۱ نظامی گنجه‌ای - فردوسی - سنایی - عطار
 ۲ ناصرخسرو - شهید بلخی - فرخی سیستانی - خاقانی
 ۳ خواجه عبدالله انصاری - کسایی - ناصرخسرو - رودکی
 ۴ جمال‌الدین عبدالرزاق اصفهانی - خاقانی - انوری - سنایی

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

وزن عروضی سرودهٔ زیر کدام است؟

«آسمان صاف و شب آرام / بخت خندان و زمان رام»

- ۱ فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
 ۲ فعلاتن فاعلاتن فعلاتن فاعلاتن
 ۳ فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعل
 ۴ فاعلاتن فعلاتن فاعلاتن فعلاتن

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۱

«قاعده و تبصرهٔ قافیه» در کدام ابیات یکسان است؟

الف- صبا تو نکبت آن زلف مشکبو داری / به یادگار بمانی که بوی او داری
 ب- سینه مالامال درد است ای دریغا مرهمی / دل ز تنهایی به جان آمد خدا را همدمی
 ج- دیدم به خواب دوش که ماهی برآمدی / کز عکس روی او شب هجران سرآمدی
 د- بیا با ما مورز این کینه داری / که حق صحبت دیرینه داری

- ۱ الف - ج   ۲ ب - ج   ۳ ب - د   ۴ ج - د

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۱

حروف اصلی قافیه در کدام بیت (مصوت + صامت + صامت) است؟

- ۱ در زلف تو بند بود داد دل ما / در بند کمند بود داد دل ما
 ۲ پرسیدم از هلال که قدت چرا خم است / گفتا خمیدن قدم از بار ماتم است
 ۳ بر زلف تو باید که ره شانه ببندد / یا مشک‌فروشان در کاشانه ببندد
 ۴ هان ای دل عبرت‌بین از دیده عبر کن هان / ایوان مداین را آیینۀ عبرت دان

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۱

- ۱ من اول روز دانستم که با شیرین درافتادم / که چون فرهاد باید شست دست از جان شیرینم
- ۲ گر عزم جفا داری سر در رخت اندازم / و راه وفاگیری جان در قدمت ریزم
- ۳ مشکل است از درد و داغ عشق دل برداشتن / ورنه می‌دادم به سیلاب فنا این خانه را
- ۴ به تیغم گر کشد دستش نگیرم / وگر تیرم زند منت پذیرم

کنکوره‌های خارج از کشور-سراسری-انسانی

کدام بیت با بیت زیر، قرابت مفهومی دارد؟

- «گر تو گرفتارم کنی من با گرفتاری خوشم / و ر خوار چون خارم کنی ای گل بدان خواری خوشم»
- ۱ جفا پل بود بر عاشق شکستی / وفا گل بود بر دشمن فشاندی
  - ۲ طرفه می‌دارند یاران صبر من بر داغ و درد / داغ و دردی کز تو باشد خوش‌تر است از باغ و رد
  - ۳ تیر بلای او را جز دل هدف نباشد / تیغ جفای او را جز جان سپر نباشد
  - ۴ گرم بازآمدی محبوب سیم‌اندام سنگین‌دل / گل از خارم برآوردی و خار از پای و پای از گل

کنکوره‌های خارج از کشور-سراسری-انسانی

توضیح روبه‌روی کدام بیت، در مورد قافیه درست است؟

- ۱ سپه را تو باش این زمان پیشرو / تویی کینه‌خواه جهان‌دار نور (قاعده‌ی ۱)
- ۲ ناقه‌ی جسم دلی را بنده باش / تا شوی با روح صالح خواجه‌تاش (ذوقافیتین)
- ۳ دوش از در میخانه کشیدند به دوشم / تا روز جزا مست ز کیفیت دوشم (ش: حرف روی)
- ۴ خدایا مقصر به کار آمدم / تهی‌دست و امیدوار آمدم (یم) (حروف الحاقی)

کنکوره‌های خارج از کشور-سراسری-انسانی

قاعده‌ی قافیه در مقابل کدام بیت، غلط آمده است؟

- ۱ ای برادر بشنوی رمزی ز شعر و شاعری / تا ز ما مشتی گدا کس را به مردم نشمری (قاعده‌ی ۲)
- ۲ چون من به ره سخن فراز آیم / خواهم که قصیده‌ای بیاریم (قاعده‌ی ۲)
- ۳ اگر محوّل حال جهانیان نه قضاست / چرا مجاری احوال برخلاف رضاست (قاعده‌ی ۱)
- ۴ در پای تو تا زلف چلیپای تو افتاد / بس دل که از این سلسله در پای تو افتاد (قاعده‌ی ۱)

کنکوره‌های خارج از کشور-سراسری-انسانی

کدام ابیات «فاقد» ردیف است؟

- الف) من قصه خویشتن بدو چون گویم / ترک است و به چوگان بزند چون گویم
 ب) تنگ شد از غم دل، جای به من / یک دل و این همه غم وای به من
 ج) مشو تا توانی ز رحمت بری / که رحمت برندت چو رحمت بری
 د) گدایی که بر خاطرش بند نیست / به از پادشاهی که خرسند نیست
 هـ) خوش آن‌که نگاهش به سر و پای تو باشد / آیینی صفت محو تماشای تو باشد

- ۱ ب ج - د   ۲ ب - د - هـ   ۳ الف - ج - د   ۴ الف - ج - هـ

سراسری-انسانی-۱۴۰۰

- ۱ رفتی و نام تو ز زبانم نمی‌رود / و اندیشه‌ی تو از دل و جانم نمی‌رود
- ۲ از پسته‌ی تنگ خود آن یار شکر بوسه / دوشم به لب شیرین جان داد به هر بوسه
- ۳ زهی خورشید را داده رخ تو حسن و زیبایی / در لطف تو کس بر من نبندد گر تو بگشایی
- ۴ میر من خوش می‌روی کاندلر سر و پا میرمت / خوش خرامان شو که پیش قد رعنا میرمت

سراسری-انسانی-۱۴۰۰

- ۱ خوش آن‌که حلقه‌های سر زلف واکنی / دیوانگان سلسله‌ات را رها کنی
- ۲ اولین گام از سمند عقل را پی می‌کنی / وادی بی‌منتهای عشق را طی می‌کنی
- ۳ زان فشانم اشک در هر رهگذاری / تا به دامن تو ننشیند، غباری
- ۴ این چه دامی است که از سنبل مشکین داری / که به هر حلقه‌ی آن صد دل مسکین داری

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

- ۱ کودکی در پیش تابوت پدر / زار می‌نالید و برمی‌کوفت سر
- ۲ حيله‌آموزان جگرها سوخته / فعل‌ها و مکرها آموخته
- ۳ فتنه و آشوب و خون‌ریزی مجوی / بیش از این از شمس تبریزی مگوی
- ۴ این سخن نه هم ز درد و سوز گفت / خوابناکی هرزه گفت و باز خفت

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

«فرمان بزرگوار از خدای نامدار می‌گوید ... بندگان من، مرا پرستید و مرا خوانید و مرا دانید که آفریدگار منم؛ کردگار نامدار، بنده‌نواز آمرزگار منم؛ مرا پرستید که ...»

۱ اسرارالتوحید - محمد بن منور	۲ مناجات‌نامه - خواجه عبدالله انصاری
۳ کشف‌الاسرار - ابوالفضل میبدی	۴ ترجمه‌ی تفسیر طبری - محمد بن جریر طبری

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

«شاد بهر، سندیادنامه، شاهنامه ابومنصوری، حدودالعالم، مناظرات اسدی توسی، روض‌الجنان، الابنیه، گرشاسب‌نامه، خوان اخوان، قابوس‌نامه، طبقات الصوفیه، حدیقه الحقیقه»

۱ چهار - هشت	۲ پنج - هفت	۳ شش - شش	۴ هفت - پنج

سراسری-انسانی-۹۹

- ۱) مرا چون خلیل آتشی در دل است / که پنداری این شعله بر من گل است
- ۲) اجل ناگهان در کمینم کشد / همان به که آن نازنینم کشد
- ۳) نه خود را به آتش به خود می‌زنم / که زنجیر شوق است در گردنم
- ۴) گدایی که از پادشاه خواست دخت / قفا خورد و سودای بیهوده پخت

سراسری-انسانی-۹۹

- ۱) ای تاب داده گیسو حالی است بر دل من / از تاب بی‌حسابت وز پیچ بی‌شماره
- ۲) آشفته‌گان عشقت گیرم که جمع گردند / جمع از کجا توان کرد دل‌های پاره پاره
- ۳) با این سپاه مژگان از خانه گر درآیی / تسخیر می‌توان کرد شهری به یک اشاره
- ۴) از لعل و چشمت آخر دیدی که شد فروغی / ممنوع به یک تبسم، قانع به یک نظاره

سراسری-انسانی-۹۹

- ۱) خویشتن را عارف و واله گنی / خاک در چشم مروّت می‌زنی
- ۲) ناگهان تمثال گرگ هشته‌ای / سر برآورد از فراز پُشته‌ای
- ۳) گفت یک گوشه است آن باغبان / هست این‌جا گرگ و او را پاسبان
- ۴) گر میسر کردن حق ره بُدی / هر جهود و گبر از او آگه بُدی

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

- ۱) پس این پیر از آن طفل نادان‌ترست / که از بهر مردم به طاعت درست
- ۲) مرا چون خلیل آتشی در دل است / که پنداری این شعله بر من گل است
- ۳) سر از کوی صورت به معنی کشید / قلم بر سر حرف دعوی کشید
- ۴) به نزدیک من شبرو راهزن / به از فاسق پارسا پیرهن

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

- ۱) چشمه‌ی چشم من از سرو قدت یافته آب / رشته‌ی جان من از شمع رخت یافته تاب
- ۲) تا جان بود از مهر رخس برنکنم دل / گر میر نهد بندم و گر پیر دهد پند
- ۳) دل به دست یار و غم در دل بماند / خارم اندر پای و پا در گِل بماند
- ۴) من با غم دل ساخته و سوخته در تب / و او از دم دود من دلسوخته در تاب

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

همه‌ی موارد از رخدادهای عمده برای زبان فارسی در سده‌ی سوم تا میانه‌ی سده‌ی پنجم است؛ به‌جز:

- ۱ گرایش شاهان در جلب عالمان و ادیبان به دربار
- ۲ در آمیختن زبان فارسی با مفردات و ترکیبات زبان عربی
- ۳ آمیختگی با واژه‌ها، نام‌ها و لقب‌های غیر رایج در عصر غزنوی و سلجوقی
- ۴ گسترش فارسی دری و آمیزش آن با کلمات و لغات نواحی مرکزی و غربی ایران

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۴۱ قافیه در کدام بیت، نادرست است؟

- ۱ من کی‌ام آن‌را که شرح آن دهم / و ر دهم آن شرح، خط بر جان نهم
- ۲ چون بدیدش یاد آورد آن خویش / بی‌طمع شد ز اشتر آن یار و خویش
- ۳ مرا این‌جا شکایت شکر شد / کفر ایمان گشت و ایمان کفر شد
- ۴ می‌نماید مار اندر چشم مال / هر دو چشم خویش را نیکو بمال

سراسری-انسانی-۹۸

۴۲ قافیه در همه‌ی ابیات درست است؛ به‌جز:

- ۱ از همه باشد به حقیقت گزیر / از تو نباشد که نداری نظیر
- ۲ ای خنده‌ی تو راهزن کاروان قند / ما نیش عشق خورده و لعل تو نوشند
- ۳ گر چه آتش نیز هم جسمانی است / نه ز روح است و نه از روحانی است
- ۴ تو آنچ از تو سزد گفتی و کردی / غم جان من بیچاره خوردی

سراسری-انسانی-۹۸

۴۳ کدام بیت ذوقافیتن نیست؟

- ۱ حوریانش طرفه رُفت و رو کنند/ عطرش از گیسوی عنبر بو زند
- ۲ شاعر طوس آب بسته کشته را/ هم غزالی پنبه کرده رشته را
- ۳ جوانی سر از رای مادر بتافت/ دل دردمندش به آذر بتافت
- ۴ تا رهی از حبس این فانی جهان/ در جهان جان بمانی جاودان

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۴۴ آرایه‌های روبه‌روی همه‌ی ابیات کاملاً درست است، بجز:

۱ مسافر عجب است این گل رسیده که او	چو برگ سفره بسازد ره سفر گیرد (تشبیه - کنایه)
۲ کوه جام لاله گیرد ابر لؤلؤ گسترد	باغ چون مینو نماید راغ چون مینا شود (استعاره - جناس)
۳ تو داری طاق ابرویی که جفتش نیست در عالم	تویی آن کس که در عالم به جفت ابروان طاقی (ایهام - جناس تام)
۴ باد نوروز از کجا این بوی جان می‌آورد	جان من بی‌پا به کوی دلستان می‌آورد (حس‌آمیزی - تشخیص)

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-ریاضی

- ۱ آن که انکار حقایق می‌کند / جملگی او بر خیالی می‌تند
- ۲ از فراق این خاک‌ها شوره شود / آب زرد و گنده و تیره شود.
- ۳ چون تو می‌بینی که نیکی می‌کنی / بر حیات و راحتی بر می‌زنی
- ۴ گفت حق خود او جدا شد از بهی . تو بدین تزویرها هم کی رهی؟

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

- ۱ اولاً از عیب خلق آزاد شو
- ۲ گر دوا را این مرض قابل بُدی
- ۳ گر چه این انعام و این توفیق هست
- ۴ ور به خرگه بگذرد بیگانه رو
- پس به عشق غیب مطلق شاد شو
- آخر از وی ذرّهای زایل شدی
- می ندارم جانم از تحقیق دست
- حمله بیند از سگان شیرانه او

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

- ۱ ناقه‌ی جسم ولی را بنده باش / تا سوی با روح صالح خواجه تاش
- ۲ آن که از کبرش دلت لرزان بود / چون شوی چون پیش تو گریان شود
- ۳ میوه‌ات باید که شیرین‌تر شود / چون رسن تابان نه واپس‌تر رود
- ۴ شکر یزدان را که چون او شد پدید / در خیالش جان خیال خود بدید

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در مورد ب در اصل رفیق و غریب قافیه شده‌اند و در مورد ب نیز بُر و کُش که قافیه کردن هر دو مورد، نادرست است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گریبان با «جان، جاودان» و «هجران، نیران» طبق قاعدهٔ ۲ و رهگذر با «کمر، نظر» طبق همین قاعده، قافیه می‌شود.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فقط قسمت دوم نادرست است: «اینوری و همسبکان او در آوردن مضامین دقیق در غزل بسیار کوشیدند.»

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «رواج داستان‌سرایی و منظومه‌های داستانی» از ویژگی‌های ادبی و «رواج هجو در شعر» از ویژگی‌های فکری این دوره است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. واژه‌های «نهان» و «عیان» در بیت ب و واژه‌های «زیان» و «دهان» در بیت د با واژه «هجران» هم‌قافیه هستند. واژه‌های «جا» و «ما» در بیت ج و واژه‌های «لیلی» و «اولی» در بیت هـ با واژه «رعنا» هم‌قافیه هستند. توجه: واژه‌های «لیلی» و «اولی» در بیت هـ به شکل «لیلا» و «اولا» خوانده می‌شوند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بیت ج ذوقافیتین است: «یکدیگر» و «بر» قافیه نخست و «مخوانید» و «بدانید» قافیه دوم هستند. در بیت الف نیز «کجایی» و «آیی» با حذف حروف الحاقی طبق قاعدهٔ یک قافیه می‌شوند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عبارات صحیح:

- ورود بسیاری از اصطلاحات علمی، ادبی، دینی و سیاسی جدید از راه ترجمه متون عربی
- تأثیرپذیری برخی شاعران از ادبیات عرب و مضامین شعری آن
- به وجود آمدن شعر حکمی و اندرزی و آوردن موعظه و نصیحت در شعر پارسی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بیت صورت سؤال از قصیدهٔ معروف ایوان مداین خاقانی انتخاب شده است. خاقانی در این بیت و در سراسر این قصیده می‌گوید جهان به پادشاهان و بزرگان وفا نکرده است و همگی آنها به باد فنا رفته‌اند و کاخ‌هایشان بر جای مانده است. اشارهٔ بیت به فرمان خسرو پرویز مبنی بر انداختن نعمان بن منذر به زیر پای فیل و کشتن اوست.

در گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴ نیز به ترتیب «بانگ جفدها و فاخته‌ها که از قصر سلاطین قدیم به گوش می‌رسد»، «سنگ زدن سپهر به جمشید به معنای مردن او» و «بر باد رفتن شوکت پادشاهانی مانند خسرو و جمشید و غیره» به همین مفهوم اشاره دارند.

بیت گزینهٔ ۱ در مورد این است که زمانه و سرنوشت اتفاقات را طوری رقم می‌کند که مجنون بر خاک تربت لیلی حاضر خواهد شد و زلیخا آبروی یوسف را خواهد ریخت.

بیت اول: قافیه‌ها: مینو و نیکو / نهند و دهند («ند» در این قافیه، الحاقی است) = هم ذوقافیتین و هم دارای حروف الحاقی

بیت دوم: قافیه‌ها: آگاه و راه / نیست مصراع اول: فعل اسنادی، نیست در مصراع دوم: وجود ندارد = ذوقافیتین است و فاقد حروف الحاقی

بیت سوم: قافیه‌ها: تابد و یابد («د» در این قافیه، الحاقی است.) / مهی و رهی («ی» در این قافیه، الحاقی است.) = هم ذوقافیتین و هم دارای حروف الحاقی

بیت چهارم: قافیه بیت: راست مصراع اول: جهت راست، راست مصراع دوم: را + است / «دست»ها را نمی‌توان به عنوان قافیه دوم در نظر گرفت، زیرا در حرف روی آن‌ها، اختلاف مصوت وجود دارد و در مصراع اول، روی، حرکت دارد و در مصراع دوم، ساکن است = نه ذوقافیتین و نه دارای حروف الحاقی

بیت پنجم: قافیه بیت روحانیان و ارکانیان («یان» در این قافیه، الحاقی است) = ذوقافیتین نیست، ولی حروف الحاقی دارد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ناصر خسرو به خطر پایبندی به اعتقادات خاص دینی از انتساب به دربارها پرهیز می‌کرد و از دربارها کناره می‌گرفت. بنابراین مورد ۳ در متن صورت سؤال غلط است.

شاعران دربار غزنویان، که در اواخر عهد سامانی تربیت یافته بودند، عبارتند از: عنصری، فرخی و منوچهری بقیه متن کاملاً منطبق بر کتاب درسی است و هیچ نادرستی دیگری در آن دیده نمی‌شود.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در بیت «ج» ۲ جفت قافیه وجود دارد: ایدر و گر / آراسته و خواسته

در بیت «ب» هم قافیه نادرست است چرا که در واقع «گل» و «می» با هم قافیه شده‌اند که به لحاظ قواعد قافیه، این امر اشتباه است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هر چهار گزینه، بخش‌هایی از کتاب کلیله و دمنه‌اند. با توجه به صفحه ۸۵ کتاب علوم فنون ۱، تنها نکته‌ای که می‌تواند برای حل این سؤال به کار بیاید لغات عربی در متن دوره کلیله و دمنه است که از این منظر، گزینه ۲ به جواب نزدیک‌تر است (هرچند در این گزینه هم «مثلاً» عربی است).

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در ابیات ب و د به این مفهوم اشاره شده که ستمگران جزا و مکافات ستم خویش را خواهند چشید.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «انی» و «ینی» قافیه نمی‌شوند؛ چون در مصوت بلند اختلاف دارند. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «نشان» و «دل‌نشان» قافیه صحیحی را تشکیل می‌دهند. حروف اصلی: «ان»

گزینه ۲: «سکونم» و «خونم» قافیه صحیحی را تشکیل می‌دهند. «م» الحاقی‌ست و «ون» حروف اصلی قافیه است.

گزینه ۳: «کار» و «انکار» قافیه صحیحی را تشکیل می‌دهند. حروف اصلی: «ار»

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کاهش سادگی و روانی کلام و حرکت به سوی دشواری متن در گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴ مشهود است. اما گزینه ۱ جمله‌ای به نثر ساده از گلستان سعدی در قرن هفتم است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. قالب ابیات، مثنوی است؛ اما سراینده این ابیات، سعدی می‌باشد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: قافیه براساس قاعده دو است: حروف قافیه بیت اول: آب، حروف قافیه بیت دوم: وش / حرف روی بیت اول:

ب، حرف روی بیت دوم: ش

گزینه ۳: مفهوم مشترک ابیات و ضرب‌المثل: توصیه به کم‌گویی و گزیده‌گویی

گزینه ۴: وزن بیت این گزینه و ابیات صورت سؤال، «مفتعلن مفتعلن فاعلن» است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

قافیه اول: «غم» و «بِجَم» با حروف مشترک «م» / قافیه دوم: «گریبان» و «جوانان» با حروف مشترک «ان»

نکته: «ان» را زمانی الحاقی به حساب می‌آوریم که نوع آن در هر دو کلمه یکسان باشد؛ در کلمه «گریبان»، «ان» جزو

خود کلمه است و در کلمه «جوانان»، «ان» نشانه جمع است؛ بنابراین، الحاقی به حساب نمی‌آید.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: تنها «بسی» و «کسی» قافیه هستند. «جوید» و «گیرد» قافیه نمی‌شوند؛ چون «د» الحاقی است و باید حذف شود.

گزینه ۲: «است»: ردیف / «بردوخته» و «سوخته»: قافیه

گزینه ۳: «زشت‌کیش» و «پشت‌ریش»: قافیه

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. واژگان قافیه: بینوایی، آشنایی، بلایی / «پی» حروف الحاقی است. (طبق تبصره قافیه) /

حرف اصلی قافیه: «ا» (طبق قاعده ۱). تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: واژگان قافیه: کیشم، نیشم، خویشم / «م» حرف الحاقی است (طبق تبصره قافیه) / حروف اصلی قافیه: «یش» (طبق قاعده ۲)

گزینه ۲: واژگان قافیه: جا، مأوا / فاقد حروف الحاقی (پس طبق تبصره قافیه نیست) / حرف اصلی قافیه: «ا» (طبق قاعده ۱)

گزینه ۴: واژگان قافیه: کنارم، خارم، لاله‌زارم / «م» حرف الحاقی است. (طبق تبصره قافیه) / حروف اصلی قافیه: «ار» (طبق قاعده ۲)

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشریح قاعده و تبصره قافیه‌ها:

بیت الف: مصوت بلند او حرف اصلی است و قاعده قافیه ۱ است. (از تبصره‌ها استفاده نشده است.)

بیت ب: مرهمی و همدمی واژه‌های قافیه هستند. مصوت بلند ای حرف الحاقی محسوب می‌شود (تبصره قافیه) و حروف اصلی قافیه - م می‌باشد. (قاعده ۲)

بیت ج: سر و بر واژه‌های قافیه هستند و حروف اصلی قافیه - ر می‌باشد (قاعده ۲) و از تبصره‌های قافیه استفاده نشده است.

بیت د: های بیان حرکت (ه) در حکم حروف الحاقی است و حرف اصلی قافیه ین می‌باشد (قاعده ۲) و تبصره مشهود است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. حروف اصلی قافیه: - ند

حروف اصلی در سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: - م   گزینه ۳: ان   گزینه ۴: ان

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

بیت الف: گویم در مصراع نخست: بگویم، «گویم» در مصراع دوم: مثل گوی هستم (گوی، به معنای گوی بازی چوگان است)

بیت ج: «بری» در مصراع نخست: منز و برکنار، دور، «بری» در مصراع دوم: فعل به معنای بردن (ببری)

بیت د: «نیست» در مصراع نخست: وجود ندارد، «نیست» در مصراع دوم: فعل اسنادی منفی
در ابیات الف، ج و د: کلمات پایان دو مصراع معانی یکسانی ندارند، لذا «ردیف» نبوده و کلمات قافیه هستند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تبصره‌ی ۱ قافیه بیان‌گر وجود حروف الحاقی در قافیه است. در این بیت کلمات «زیبایی» و

«بگشایی» قافیه مطابق قاعده‌ی ۱ بوده که «یی» در هر دو کلمه حروف الحاقی هستند.

قافیه در سایر ابیات: ۱ «زبانم» و «جانم»: قافیه مطابق قاعده‌ی ۲ (ان)، «-م» حروف الحاقی قافیه

۲ «شکر بوسه» و «بوسه»: قافیه مطابق قاعده‌ی ۲ (و س)، «-ه» حرف الحاقی قافیه

۴ «پا» و «رعا»: قافیه مطابق قاعده‌ی ۱، فاقد حرف الحاقی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «دل» و «گل» مصوت‌های متفاوتی دارند (- و -). تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «کُشد» و «کِشد» واژه‌های قافیه هستند. حروف اصلی قافیه: - ش و - ش

گزینه ۳: واژه‌های قافیه: «می‌زنم» و «گردنم» / حروف اصلی قافیه: - ن

گزینه ۴: واژه‌های قافیه: «پُخت» و «دُخت» / حروف اصلی قافیه: - خت

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «یک اشاره» گروه قافیه‌ی بیت و گروه قیدی است. (اشاره: واژه‌ی قافیه)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: بی‌شماره (صفت)

گزینه ۲: پاره پاره (صفت)

گزینه ۴: قافیه: نظاره (یک نظاره، متمم اسمی است)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. واژه‌های قافیه: باغبان، پاسبان / حروف قافیه: ان (: طبق قاعده‌ی ۲: مصوّت بلند و صامت)

[چون پسوند «بان» در واژه‌های قافیه، عیناً تکرار شده، قافیه شدن این دو واژه با یک‌دیگر نادرست است.]

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: واژه‌های قافیه: کُنی، می‌زنی / حروف مشترک قافیه: - نی، - نی / حروف اصلی قافیه: - ن، - ن (طبق قاعده‌ی ۲:

مصوّت کوتاه + صامت)

حروف الحاقی: ی [اگر چه مصوّت کوتاه در واژه ای قافیه متفاوت است اما چون به آخر واژه‌های قافیه، حرف «ی» الحاق

شده، قافیه شدن دو واژه درست است.]

گزینه ۲: واژه‌های قافیه: هِشته‌ای، پُشته‌ای / حروف مشترک قافیه: - شته‌ای، - شته‌ای / حروف اصلی قافیه: - شت، -

شت (طبق قاعده‌ی ۲: مصوّت کوتاه + صامت + صامت) / حروف الحاقی: - ای [اگر چه مصوّت کوتاه در واژه‌های قافیه

متفاوت است، اما چون به آخر واژه‌های قافیه، حرف «ی» الحاق شده، قافیه شدن دو واژه درست است.]

گزینه ۴: ردیف: بُدی / واژه‌های قافیه: ره، آگه / حروف قافیه: - ه (طبق قاعده‌ی ۲: مصوّت کوتاه + صامت)

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ردیف: است / واژه‌های قافیه: دل، گل / حروف قافیه: - ل، - ل (طبق قاعده‌ی ۲: مصوّت کوتاه

+ صامت) [«مصوّت کوتاه» در واژه‌های قافیه، متفاوت است و چون حرفی هم به پایان واژه‌های قافیه الحاق نشده، قافیه

شدن این دو واژه نادرست است.] بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: ردیف: است / واژه‌های قافیه: تَر، دَر / حروف قافیه: - ر (طبق قاعده‌ی ۲: مصوّت کوتاه + صامت)

گزینه ۳: ردیف: - / واژه‌های قافیه: کشید (: وارد کرد [سر را به کوی معنی]) ، کشید (ترسیم کرد و کشید) / حروف

قافیه: ید (طبق قاعده‌ی ۲: مصوّت بلند + صامت) [واژه‌های قافیه، «جناس تام» دارند.]

گزینه ۴: واژه‌های قافیه: راهزن، پیرهن / حروف قافیه: - ن (طبق قاعده‌ی ۲: مصوّت کوتاه + صامت)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. جناس ناقص (ناهمسان) اختلافی: ۱- غم، ۲- دَم، ۳- دَر، ۴- ساخته، سوخته ۴- تب، تاب

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: جناس ناقص (ناهمسان) اختلافی: آب، تاب / جناس ناقص (ناهمسان) افزایشی: چشمه، چشم

گزینه ۲: جناس ناقص (ناهمسان) اختلافی: ۱- میر، پیر ۲- نَهد، دَهد ۳- بَند، پَند

گزینه ۳: جناس ناقص (ناهمسان) اختلافی: ۱- دل، گل ۲- یار، خار

۴۰

41

۴۲

۴۳

۴۴

45

46

FV

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴
۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴
۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴
۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴
۲۱	۱	۲	۳	۴
۲۲	۱	۲	۳	۴
۲۳	۱	۲	۳	۴
۲۴	۱	۲	۳	۴
۲۵	۱	۲	۳	۴
۲۶	۱	۲	۳	۴
۲۷	۱	۲	۳	۴
۲۸	۱	۲	۳	۴
۲۹	۱	۲	۳	۴
۳۰	۱	۲	۳	۴
۳۱	۱	۲	۳	۴
۳۲	۱	۲	۳	۴

۳۳	۱	۲	۳	۴
۳۴	۱	۲	۳	۴
۳۵	۱	۲	۳	۴
۳۶	۱	۲	۳	۴
۳۷	۱	۲	۳	۴
۳۸	۱	۲	۳	۴
۳۹	۱	۲	۳	۴
۴۰	۱	۲	۳	۴
۴۱	۱	۲	۳	۴
۴۲	۱	۲	۳	۴
۴۳	۱	۲	۳	۴
۴۴	۱	۲	۳	۴
۴۵	۱	۲	۳	۴
۴۶	۱	۲	۳	۴
۴۷	۱	۲	۳	۴

